

Praktické informace

Víza

Pakistánské vízum pro české občany uděluje velvyslanectví Pákistánu ve Varšavě. Je možné poslat pasy s vyplněnými žádostmi a fotografiemi poštou. Poplatek za vízum se neplatí, stačí přidat poštovní kupóny pro zpětné zaslání pasů. Doba vyřízení je asi 14 dnů.

Trekkingová pravidla

Horské oblasti jsou rozděleny do tří skupin :

1. open area (otevřené oblasti)
2. restricted area (oblasti s omezeným vstupem)
3. closed area (uzavřené oblasti)

Do otevřené oblasti smí turista cestovat bez povolení. Může zde neomezeně provozovat horskou turistiku do nadmořské výšky 6000 m. Jakákoliv činnost nad touto výškou je považována za horolezectví a je třeba požádat o povolení k výstupu. Mezi otevřené oblasti patří např. celý masív Nanga Parbatu, Rakaposhi, ledovce Hispar, Biafo aj. Do oblastí s omezeným vstupem je třeba mít povolení (tzv. trekking permit), jehož vydání je vázáno na najmutí horského vůdce a nosičů. Povolení vydává ministerstvo turistiky v Islamabadu. Existuje velmi podrobná publikace vymezující práva a povinnosti turistů, vůdců a nosičů – pojištění, povinné vybavení, platby za jednotlivé denní etapy, povolená váha pro nosiče apod. Oblastí s omezeným vstupem zůstává ledovec Baltoro a jeho okolí se čtyřmi osmitisícovkami. Uzavřena jsou obvykle desetimílová pásma podél hranic s Čínou, Afghanistanem a podél demarkační čáry s Indií. Vstup je do nich pro cizince zakázán.

Doprava

Do Islamabadu je možné se dostat letecky. V současné době asi nejvýhodnější spojení poskytuje letecká společnost Emirates přes Frankfurt a Dubai. Z Islamabadu resp. Rawalpindí je provozována autobusová a letecká doprava do horských měst Gilgit a Skardu. Lze si také najmout mikrobuse pro cestu údolím Indu po Karakoram highway. Vlastní doprava je sice více než dvakrát dražší než jízda autobusem, můžete si ji však naplánovat sami, řidič vám kdekoli na požádání zastaví pro pořízení fotografií v úchvatných kaňonech řeky Indus. Z Gilgitu ještě jezdí autobusy údolím Hunzy do Karimabadu a dále na čínskou hranici na sedlo Khunjerab.

K nástupu na trek je nutné si najmout džípy. Výborně přístupný je Nanga Parbat. Z údolí Indu vás džípy dopraví do míst vzdálených jen několik hodin pochodu od základních táborů horolezců.

Mapy a průvodce

Pro oblast údolí Hunzy a masívu Nanga Parbatu vydal německý a rakouský Alpenverein vynikající mapy 1:50000. Jinak celý Karakoram v současné době nejlépe zobrazují mapy 1:250000 od Swiss Foundation for Alpine Research Zurich. Nesmírně podrobné mapy Karakoram vyrobil také skvělý historik horolezectví a horský kartograf Polák Jerzy Wala. Velmi podrobné mapy 1:100000 byly také vytvořeny v době Sovětského svazu. Jsou však již starší a názvy jsou v azbuce. Nejvíce informací poskytuje průvodce nakladatelství Lonely Planet *Trekking in the Karakoram and Hindukush*, který je však také již starší a nová vydání nevycházejí.

Zásobování

V Islamabadu jsou výborně zásobené obchody s potravinami. V Gilgitu a Skardu jsou již možnosti omezenější, k dostání jsou jen nejnütnější potraviny. Najdete tu i bazary s turistickým a horolezeckým vybavením. Často však jsou tyto věci předražené nebo již mnohokrát použité. Srovnávat Gilgit nebo Skardu s Kathmándú nelze.

Trekking v horách Pákistánu – přechod centrálního Karakoram

Hory severního Pákistánu patří mezi nejdivočejší na světě. Je tu pět osmitisícových vrcholů, nejhlubší údolí světa – kaňon Indu, žije zde mnoho národů hovořících často zcela odlišnými jazyky. Treky v Karakoram patří mezi nejobtížnější treky světa. Vzhledem k existenci ledovců dlouhých desítky kilometrů vedou horská putování rozsáhlými odlehlými oblastmi bez jakékoli civilizace. Turista se nemůže spolehnout na hustou síť horských ubytoven jako na obvyklých trecích v Nepálu. Cestu do hor zpřístupňují neuvěřitelně odvážně vedoucí džípové cesty. Nikde jinde na světě nenabývají pěti až sedmitisícové hory tak bizarních věžovitých forem jako zde.

Přechod Hispar-Biafo

Hlavním cílem naší první akce byl přechod ledovců Hispar a Biafo. Jedná se patrně o největší soustavu horských ledovců světa. Hispar se svými 72 km délky je třetím nejdelším na světě. Na něj navazuje v oblasti sedla Hispar obrovská zaledněná oblast s příznačným názvem Snow Lake (sněhové jezero), z které vytéká ledovec Biafo dosahující délky 56 km. Východištěm pro tento trek je Karimabád v údolí Hunzy, obývaném proslulým národem Hunzů, který se nikdy nepodvolil cizím vlivům. Vždy si vládli sami svému údolí, ať už oficiálně jejich území patřilo pod správu kašmírského maháradži nebo pákistánského státu. Jejich jazyk burušaskí není podobný žádnému jinému jazyku světa. V současné době jsou z nich výborní obchodníci využívající rostoucí turistický ruch. To jsme poznali sami na své kůži, když jsme si museli najmout dva džípy. Ani po několika desítkách minut vyjednávání se nám nepodařilo srazit cenu dolů.

Nakonec vyrážíme východním směrem proti proudu řeky Hispar. Poprvé se seznamujeme s džípovými cestami pakistánských hor. Jízda po nich je obrovským zážitkem a dobrodružstvím. Džípovou cestou se rozumí kamenitá komunikace mnohdy jen o několik centimetrů širší než džíp, která byla vybudována v nesmírně strmých svazích dolin. Okraje naší „džípkovky“ jsou jen zřídkakde zpevněny, místy je nalepena na téměř kolmou skálu. Často přejíždíme suťové kužely, kterými je cesta poničena. V těchto místech se pod koly džípů uvolňují kameny a padají s rachotem do rozbouřených vod řeky Hispar. Džíp se přitom naklání ze strany na stranu. V jednom místě končí odolnost naší nervové soustavy a žádáme řidiče, aby toto místo přešel pouze s našimi zavazadly, ale bez nás. Za nebezpečným úsekem opět nasedáme a dojíždíme až na konec cesty do osady Hura. Zde žije jediná rodina v jediném domě. Horal je však také obchodník, okamžitě nás „zkasíroval“ za přechod jeho pozemku a přespání na palouku porostlém chudou šedozelenou trávou.

Druhý den již pokračujeme po svých, na zádech máme přes 30 kg. Čeká nás dvou až třítýdenní putování horami, kde již není možné si doplnit zásoby. Mými společníky jsou turisté z Prahy a Ústí nad Labem. Průvodce ani nosiče nemáme, chceme se pokusit o přechod sami bez cizí pomoci. Po několika kilometrech stezka pokračuje na druhé straně řeky. Most zde zatím není, místo něho je tu železný drát, na kterém je zavěšena malá dřevěná bedna. Dva domorodci pomocí lan přetahují bednu z jednoho břehu na druhý. Dvnitř se vejde právě jeden člověk

s batohem. Při cestě přes řeku se bedna povážlivě naklání. Pád do běsnící řeky by znamenal jistou smrt. Několik z nás je již šťastně na druhém břehu, když do bedny vstupuje s oprávněnou nervozitou Jirka. Na takovémto zařízení již zůstal viset uprostřed řeky na Pamíru. První domorodec zabral a bedna se dala do pohybu. Druhý hodil ledabyle chumel volného lana za bednou. Díváme se s obavami, co se bude dít. Lano se opravdu zamotalo a Jirka visí již po druhé ve svém životě bezmocně v malé bedýnce nad divokou ledovcovou řekou. Pokoušíme se společnými silami lano uvolnit, ale bezvýsledně. Luboš se odhodlává k nesmírně riskantní akci. Ručkuje po nosném drátě směrem k chumlu posuvného lana. Pokouší se ho uvolnit, ale opět neúspěšně. Nakonec po mnoha pokusech je lano volné a Jirka šťasten na druhém břehu. Následuje velké smlouvání o ceně. Požadujeme slevu za vzniklé příkoří a ohrožení života našeho kamaráda. Domorodci neústupně trvají na původní ceně. Konečně dochází k dohodě a pokračujeme dál.

Je značné vedro, i když se již blížíme k nadmořské výšce 3000m. I nepatrný stín je úlevou. Stromy tu nejsou, kolem nás je vysokohorská poušť. Toho dne docházíme do vesnice Hispar k posledním lidem před ledovcovou pustinou. Osada leží na terase vysoko nad řekou. Celá plocha kolem primitivních stavení se nádherně zelená plodinami na pečlivě obdělávaných políčkách. Jaký je to obrovský kontrast zelených polí a šedivé pouště! Domorodce stojí jistě obrovské množství sil neustále čistit zavlažovací kanály, které se zanášejí kalnou ledovcovou vodou. Všude kolem vidíme vesničany s lopatami při jejich úpravě. Spíme na trávníku před ruinou bývalé ubytovny. Přichází stařešina vesnice a prosí o léky pro jedno nemocné dítě. Ochotně mu některé poskytneme. Domníváme se, že nám projeví vesničané alespoň slovní vděčnost, místo toho opět přichází stařešina a začíná vypočítávat, co mu máme zaplatit - nehorázné sumy za přechod přes pozemek a most, nocleh na zaprášeném kusu trávy... Srovnáváme pohostinnost domorodých obyvatel v blízkém Tadžikistánu a tady. Tudy již prošlo několik bohatých západních expedic a domorodci poznali cenu peněz.

Po opuštění vesnice Hispar se po několika kilometrech dostáváme na úroveň stejnojmenného ledovce. Cesta vede ablačními údolíčky mezi boční morénou ledovce a strmými svahy hor. Zpočátku je pohodlná, používají ji pastevcí, kteří vysoko v horách pasou yaky. Druhý den nás čeká první velký problém této trasy – překonání bočního ledovce Kunyang. Musíme sestoupit po velice strmé moréně, přejít ledovec rozbrázděný mnoha trhlinami a vystoupit na protější morénu. Hlavně překonání morén je velmi nebezpečné. Jsou to mnohdy téměř kolmé svahy složené z kamení a písku. Nedá se na nich nijak zajistit. I překonání ledovců není žádná procházka, potácíme se po volných kamenech ležících na vodním ledu, kličkujeme mezi ledovými věžičkami – séraky, a přeskakujeme nebezpečné trhliny. Cesta za ledovcem opět pokračuje příjemným údolíčkem plným krásných květín, keříčků himalájských růží a pokřivených jalovců. Jeden Američan napsal, že tato trasa je směsicí nejhroznějšího a nejpříjemnějšího putování. Kolem nás defilují vysoké sedmitisícovky - Trivor (7720m) a Kunyang Chhish (7852m). Obzvláště jihovýchodní stěna posledně jmenované hory je impozantní. Je asi 4 km vysoká a dosud panenská. Po několika dnech je před námi další boční údolí. Ledovec z něho poněkud ustoupil, zůstala po něm obrovská jizva. Jsme nuceni sestoupit na hlavní ledovec Hispar. Ten je v těchto místech mimořádně divoce rozervaný. Po několikahodinové dřině jsme opět na moréně již za bočním údolím. Je tu krásná loučka a jezero s čistou vodou. Protože je jezero bezodtoké a voda pouze prosakuje morénou, není voda ledová a v jezeře se můžeme koupat. Pro většinu z nás je to nejvýše položená „koupkačka“ v životě – asi 4400 m.n.m.

Další den se kazí počasí, celý den prší. Pokračujeme dál, mí společníci navrhuji, abychom přetraverzovali do středu ledovce Hispar, kde je dobře schůdný bílý pás. Několik hodin se trmácíme přes ledovec, ale konečně je bílý pruh náš. Je to úsek hladkého ledu bez trhlin. Zpočátku se po něm jde opravdu skvěle. Další den však začíná sněžit. Ocítáme se v pasti. Zatímco na morénách přibývá sněhu pomalu, na ledovci se sníh chytá okamžitě. Sněží a sněží,

začínáme se bořit po kolena, po pás. Povrch ledovce se stává zrádným, občas se noha někam propadne. Většinou není jasné, zda je to trhlina, nebo prostě noha zapadla mezi kameny. Navazujeme se. V následujících dnech nás čeká nejtěžší úsek cesty. Denně urazíme jen kolem 4 km. Těžké batohy, bezedný sníh, výška se blíží 5000 m. Po deseti dnech ještě nejsme ani v polovině cesty, začínáme šetřit potraviny i palivo. Konečně se počasí lepší. Ve dne slunce, v noci mráz. Na povrchu sněhu se začíná dělat „nosná kůra“. Sedlo Hispar je již na dosah ruky. Vede k němu strmý svah s velkým množstvím trhlin a séraků. Výstup začínáme ještě za tmy. Chceme využít nosný sníh ztvrdlý po ránu. Daří se nám najít schůdnou rampu vedoucí na sedlo. V 10 hodin jsme již nahoře. Je to jakási náhorní plošina o rozměru 1x2 km. Ještě před polednem na ní stavíme stan. Dál nemá cenu jít, sníh se začíná bořit. Na východě je již vidět slavná hora Ogre. Proslula dramatickými osudy britské výpravy. Obzvláště příběh Douga Scotta, který si ve vrcholových partiích hory zlomil obě nohy a potom dokázal sestoupit, je příkladem nezdolné lidské vůle.

Příští den s prvními paprsky slunce scházíme na Snow Lake – opravdové sněhové jezero ztracené uprostřed hor. Tuto oblast objevila koncem minulého století výprava Sira Martina Conweye. Známe jsou také fotografie údajných stop yettiho, které britský horolezec Eric Shiptona pořídil právě zde. Ve skutečnosti jsou to asi snímky stop horských medvědů žijících i v tak nehostinné krajině. Na Snow Lake potkáváme po mnoha dnech první lidi – nosiče holandské lyžařské výpravy. Sníh nádherně nese, sestupujeme po ledovci Biafo. Okolní hory stále více nabývají impozantních věžovitých forem. Je to jeden z mých nejkrásnějších dnů strávených v horách. Nastávají sice menší komplikace s překonáváním trhlin, ale jinak sestup po ledovci probíhá v pohodě. Biafo je mnohem lépe schůdný než Hispar. Tento den překonáváme více než 30 km, máme téměř slavnostní náladu. Krása horské přírody je tu prostě fantastická.

Další dny dále sestupujeme po ledovci, v dolních partiích je přece jenom hůře průchodný, ale nic nás již nemůže zastavit v cestě k vesnici Askole v údolí řeky Braldu. Tady se již napojujeme na trek vedoucí k druhé nejvyšší hoře světa K2. Naším původním záměrem bylo opravdu pokračovat ke „ká dvojce“. V Askole na nás měl čekat průvodce potřebný pro cestu do „restricted area“. Obcházíme Askole, ptáme se na našeho průvodce, ale není tu. Nezbyvá nám než sestupit dolů. Jsem trochu zklamaný, ale slibuji si, že se sem určitě ještě někdy vrátím.

Trek ke K2

Po několika letech se moje tajné přání opravdu splnilo. Jsem opět v Askole. Tentokrát jsou mými společníky turisté z tábořského oddílu Trek a hlavně je tu s námi i Muhammad Ali, horský vůdce cestovní agentury Adventure Tours Pakistan, který má u sebe i potřebný trekking permit. Najímáme nosiče asi čtyři kilometry před Askole, kde končí džípová cesta. Naše výprava má nyní dvanáct členů: 7 turistů, průvodce a 4 nosiči. U ostatních výprav, které potkáváme na trase, je poměr zcela jiný. Spíše 3-5 nosičů na jednoho turistu. Když procházíme kolem konce splazu ledovce Biafo, mám skvělou náladu. Konečně tedy pokračuji v přechodu centrálního Karakoram.

Cesta vede podél řeky Biaho vytékající z ledovce Baltoro. Je zataženo, jen občas vysvitne slunce mezi mraky. Monotonnost trasy naruší přechod řeky Dumordo. Zde musíme odbočit do vedlejšího údolí, abychom řeku mohli překonat po visutém mostě. Potkáváme větší množství nosičů ostatních výprav. Někteří si s sebou nesou dokonce živou potravu v podobě slepic. Po třech dnech dorážíme do kempu Payu. Na dohled je již ledovec Baltoro. Slavné věže Trango pouze vykukují z oparu. Tento kemp měl pověst nejspínavějšího tábořiště v horách vysoké Asie. Nyní je skutečnost trochu jiná. Byli zde za peníze různých mezinárodních organizací vybudovány obrovské záchody pro nosiče. Možná by přírodě více pomohlo, kdyby horolezci a turisté nevyžadovali takový přepych a nenajímali si tolik nosičů. Určitě by mi na to rychle někdo namítl, že by tím místní obyvatelstvo přišlo o zdroj výnosného zaměstnání. Rychle si uvědomuji

obrovský rozdíl mezi touto trasou a přechodem Hispar-Biafo. Tady se nám určitě nestane, abychom deset dní nepotkali živého člověka.

Další den jsme již na ledovci Baltoro. Občas poprchává, věže Trango jsou zahaleny do mohutných mračen. Nadávám na nepřízeň osudu, ale odpoledne se konečně vybírá počasí. Táboříme na krásném místě Khoburtse přímo naproti světoznámým věžím. Vracím se trochu zpátky, abych si nafotil náměty, o které jsem přes den přišel. Panorama je tu opravdu úchvatné. Na západě se vypíná nádherná Payu společně s obrovskou Uli Biaho Tower, přímo nade mnou se zvedá z ledovce neuvěřitelně strmě malé Trango, na východě potom defilují Baltorská katedrála, překrásné věže Lobsang Spire a úplně daleko na obzoru se objevuje první „osma“ – Broad Peak. Zůstávám venku až do západu slunce a fotím a fotím. Další den je opět krásný. Objevuje se snad nejfotogeničtější skalní útvar Baltora Nameless Tower (Bezejmenná věž). Vedle ní je vidět i velké Trango a jeho kolmé stěny. Vzpomínám na nádherný australský film o asi nejodvážnějším base jumpu historie. Dva Australané skočili z velkého Tranga, několik vteřin letěli volným pádem, aby potom v pohodě dopadli s padákem až na ledovec Baltoro, ležícím o více než dva kilometry níž. Krásné kopce se objevují i na jih od Baltora – především věže Urdukas jsou zdatnou konkurencí svým severním rivalům. Tento den táboříme uprostřed ledovce Baltoro v místě zvaném Goro 1. Povrch ledovce je tu také nesmírně zajímavý. Drobné potůčky tvoří působivé ledové meandry, nad nimi se vypínají bizarní věžičky a ledovcové hříby. Přes některé potoky jsou postaveny mosty. Opět rozdíl oproti Hisparu, kde musí člověk pracně hledat cestu. Zde je zřejmá a navíc místy i na ledovci uměle upravená. Postupně se mění okolní kulisa. Skalní věže nahrazují zasněžené sedmitisícovky. Jižní obzor uzavírá mohutný Masherbrum s vrcholem ostrým jako břitva. Na severu se má objevit jedna z nejkrásnějších hor světa Mustagh Tower. Horské hřebeny ležící tímto směrem jsou však zahaleny hustými mraky. Moji společníci pokračují dál, já zůstávám, přece bych nedokázal projít kolem tohoto nádherného výtvaru přírody, aniž bych ho spatřil. Po hodině čekání se objevuje na obloze větší modrá skvrna, za ní ovšem chvátají další temné mraky. Svatý Petr se nade mnou slitoval, těsně před příchodem fronty těžkých zachmuřených oblaků se mi Mustagh Tower na několik okamžiků ukázal. Nyní však musím pospíchat za svými kamarády, kazí se počasí. Na Concordii - slavné rozcestí ledovců dorážím těsně před začátkem silného deště.

Tady nás nepohoda uvězní na dva následující dny. Postupně déšť přechází v sních. Odtud odbočuje cesta vedoucí na sever po ledovci Godwin Austen do základního tábora horelců pod K2 . Po dvou dnech vyrážíme, náš vůdce Muhammad Ali zůstává na Concordii, nosiči se vracejí dolů. Zpočátku překonáváme několik nepříjemných pásů zasněženého ledovce. Během dopoledne se konečně vybírá počasí. První se objeví napravo opravdu rozložitý Broad peak (Široký kopec). „Ká dvojce“ se z mraků nechce, trvá to ještě celý den, než se celá objeví v plné kráse. Táboříme v base campu pod Broad Peakem, obklopeni horami ze všech stran. Na severu K2, celý východní obzor uzavírá Broad Peak, na západě je Marble Peak, na jihu potom věž Mitre Peak a v dálce stolový vrchol Chogolisy, osudové hory Hermannu Buhla. Vedle nás táboří bulharská a argentinská expedice. Druhý den jsme svědky záchranné akce. Přiletí vrtulník, bravurně přistane na ledovci a odváží jednoho zraněného horolezce do nemocnice.

Následuje již krátký úsek do základního tábora pod K2. Zde nás vítají členové české horolezecké výpravy, která se pokouší vylézt na K2 slovinskou cestou. Dole v táboře je Soňa Vomáčková, Šimon (Pepa Šimůnek) a Bouda (Luděk Ondřej). S vděčností přijímáme pozvání na oběd. Velice nás těší toto báječné přijetí. Večer nám potom zpestřuje oslava Šimonových narozenin. Litujeme, že jedna láhev whisky zůstala kdesi na letišti v ztraceném zavazadle, které nikdy do Pákistánu nedorazilo. I tak se večer pořádně natáhl. K ránu, kdy jsme ještě tvrdě spali, se najednou ozval rachot a stanem nám zatřásla neviditelná obrovská síla. Za chvíli je ovšem klid. Když se rozední, dovídáme se, že z K2 spadla lavina, její bílý oblak svým okrajem zasáhl i náš tábor. U nás se nic nestalo, začínají se ale žhavit vysílačky. Jak to vypadá s lezci nahoře? Naštěstí jsou prý všichni v pořádku. Objevují se zprávy, že snad lavina smetla nějaké vybavení. Po chvíli

převládá názor, že naší výpravě se nic neztratilo a záchranná výprava do laviniště se odvolává. Vyrazím spolu s Pepou Skalou na plánovaný výstup k úpatí normální cesty přes Abruzzské žebro. Původně nás mělo jít víc, ale někteří jsou společensky unaveni. Zpočátku je cesta po ledovci jednoduchá, ale poté co odbočuje do stěny slovinská cesta, se dostáváme do ledopádu. Již předchozí den odpoledne jsme tu neuspěli. Držíme se španělských vlaječek a probíjíme se ledopádem. Není to jednoduché. Nejtěžší je úsek na konci ledopádu, kde je třeba přejít doleva na suťový kužel. Přechází se tu několik nebezpečných ledových mostů. Jsem již za nimi na sutí, Pepovi se přes poslední most nechce. Dohodneme se, že já ještě doběhnu na vrchol kužele – cíl našeho výstupu, udělám fotky a vrátíme se potom společně zpět. Odpoledne sestupujeme, máme toho dost. Dosáhli jsme výšky asi 5500m, navíc skrz těžký ledopád. Cestou potkáváme naše kamarády, kteří jdou přece jenom hledat do laviniště některé pohřešované věci. Omlouváme se s Pepou, že se hledání již nezúčastníme, jsme dost unaveni a v lavině bychom moc platní nebyli. Další den se loučíme s horolezci, děkujeme za skvělé přijetí a přejeme všechno nejlepší při dobývání kopce. Po návratu domů nám bylo moc líto, že se jim vrchol nepodařilo zdolat. Na Concordii nás vítá Muhammad Ali s tím, že pokud chceme přejít sedlo Gondokhoro, měli bychom okamžitě vyrazit. Za dva dny se má zkazit počasí a sedlo bude neprůchodné. Okamžitě vyrazíme vstříc sedlu. Jdeme bez nosičů, žádni se na Concordii najmout nedali. Již za tmy dorážíme do kempu Ali. Po několika hodinách odpočinku pokračujeme uprostřed noci na sedlo. Je to pro nás velice náročné. Jsme unaveni, na zádech máme těžké batohy, navíc na sedlo vede velice strmý sněhový svah a za ním následuje zóna ledovce s velkými trhlinami. Pod sedlem potkáváme nosiče, kteří mají jen obyčejné boty potažené hadrem. Nevěříme vlastním očím, s jakým vybavením se dostali až sem. Ráno brzo po východu slunce jsme na sedle. Výškoměr hodinek ukazuje v rozporu s průvodcem Lonely Planet výšku 5650m. V průvodci je uvedeno o tři sta metrů víc. Na severu se objevuje nádherné panorama baltorských osmitisícovek. Sedlo Gondokhoro je snad jediné turisticky dostupné místo na světě, odkud jsou vidět čtyři „osmy“ vedle sebe. Na jihu je zubatá Lila Peak, na západě nezvyklý pohled na Masherbrum. Sestup ze sedla je velmi nepříjemný, vede po šikmých plotnách pokrytých ledem. Jsou zde sice fixní lana, ale často poničená kameny. Máme zakládat vlastní jištění nebo rychle pospíchat z této nebezpečné oblasti, kde každou chvíli kolem prosvíští obrovskou rychlostí padající kámen? Rozhodujeme se pro druhou možnost. Na konci fixních lan ustupuji do strany, pode mnou je Vojta, nade mnou po lanech sestupují další. Chytám se velkého skalního bloku. Najednou se k mé hrůze část bloku uvolňuje. Padám společně s kusem skály dolů. Naštěstí se po pár metrech zastavuji. Jsem chvíli v šoku, Vojta mi pomáhá. Jsem sice potlučený, šušťákové kalhoty mám roztrhané, ale kromě naraženého nártu a pár odřenin mi nic není. Tentokrát jsem měl obrovské štěstí. Opatrně, ale rychle pokračujeme v sestupu tímto velmi nebezpečným územím. Zůstáváme s Vojtou poněkud pozadu, noha mě přece jenom bolí. Následující dny se počasí opravdu kazí, jsme rádi, že máme sedlo za sebou. Podcházíme nádhernou Lilu, většinou se belhám poslední za skupinou. Po několika dnech končí ledovec, objevují se první zelené stromy. Potkáváme i první domorodce a také krásné baltské dívky. Dokonce se mi podaří jednu z nich vyfotit. V této zemi, kde se přísně dodržují islámská pravidla, to považují za velký úspěch. Zabrala čokoládová tyčinka Margot. Konečně je tu vesnice Hushe, cíl našeho putování. Mám báječný pocit. Můj sen o přechodu celého centrálního Karakoram z Hunzy do Hushe, provedený sice nadvakrát, se stal skutečností.